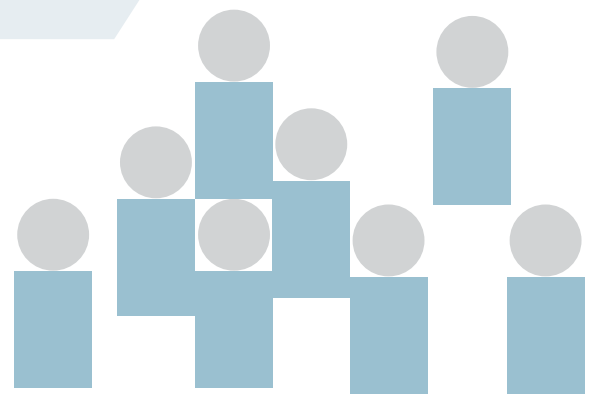
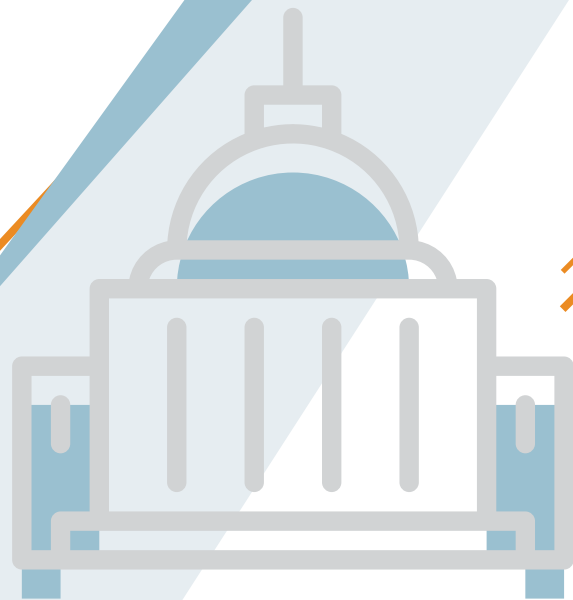

Jačanje nacionalnih
kapaciteta za
ocenjivanje:

**Evaluacija kao
osnova kreiranja
informisanih
javnih politika
u Srbiji**

Sadržaj

Koja je uloga sistema praćenja i evaluacije javnih politika?	5
Koja znanja je potrebno unaprediti kako bi se jačali kapaciteti za evaluaciju politika?	6
Kakvo je stanje u Srbiji po pitanju praćenja i ocenjivanja javnih politika?	7
Kakvo je stanje u Srbiji po pitanju praćenja i ocenjivanja javnih politika - nalazi desk analize	8
Šta je potrebno unaprediti?	10
Preporuke Evropske komisije	11

Inicijative za donošenje politika zasnovanih na dokazima poslednjih decenija sve su popularnije, kako u zapadnim državama tako i u zemljama u razvoju: sve više se insistira na kritičkom ocenjivanju vladinih programa i strategija prema njihovoj delotvornosti i efikasnosti. Pod tim uticajem menja se i javni sektor, pa interni procesi dizajniranja javnih politika sve više koriste evaluaciju, kao sredstvo koje bi pomoglo u postizanju predviđenih ciljeva.

Projekat „Evaluacija kao osnova kreiranja informisanih javnih politika u Srbiji” realizuje se u okviru Flagship program 1 „Jačanje nacionalnih kapaciteta za ocenjivanje“ finansiranog od strane međunarodnog udruženja evaluatora - **EvalPartners**. Projekat u Srbiji realizuju organizacije civilnog društva - **SeConS grupa za razvojnu inicijativu** i **Neformalno udruženje evaluatora Srbije - INES**. Osnovni cilj projekta je mapiranje evaluacionih kapaciteta u Republici Srbiji i stvaranje osnove za dalje širenje prakse sprovođenja evaluacija javnih politika i jačanja evaluacionih kapaciteta u Srbiji.

* Stavovi i zaključci koji su rezultat sprovedenog istraživanja ne odražavaju stavove Evalpartners-a već su isključivo autorski.

Koja je uloga sistema praćenja i evaluacije javnih politika?

Sistem praćenja i evaluacije treba da obezbedi:

- // Podršku odgovornijem budžetiranju i efikasnijem raspoređivanju resursa,
- // Podršku javnoj upravi u procesima lokalnog planiranja,
- // Pomoć u jasnijem definisanju i dizajniranju politika i programa,
- // Pomoć ministarstvima i lokalnim organima upravljanja u procesima kreiranja javnih politika,
- // Podizanje nivoa odgovornosti kreatora politika.

Evaluacija javne politike neophodna je za donošenje politika zasnovanih na dokazima - a to je neophodan uslov za postizanje ciljeva održivog razvoja.

Koja znanja je potrebno unaprediti kako bi se jačali kapaciteti za evaluaciju politika?

Za jačanje kapaciteta za evaluaciju politika – u funkciji donošenja kvalitetnijih politika zasnovanih na dokazima – osim naučnog znanja potrebno je jačati znanja svih stejkholdera koji mogu da utiču na donošenje odluka, i to:

- /// *Političko znanje* (ono koje dolazi od političkih lidera i organizacija koje kreiraju političke strategije)
- /// *Menadžersko/profesionalno znanje* (ono koje se zasniva na iskustvu u praksi i razumevanju efikasnosti određenih politika pod određenim uslovima)
- /// *Znanje i iskustvo korisnika usluga* i drugih zainteresovanih strana (stavovi građana – iako se često razlikuju od stavova onih koji dizajniraju politike – važni su za procenu da li pružene usluge zadovoljavaju potrebe i rešavaju probleme).

Kakvo je stanje u Srbiji po pitanju praćenja i ocenjivanja javnih politika?

Administracija u Srbiji umereno je pripremljena za usvajanje evropskog zakonodavstva i veću primenu praćenja i ocenjivanja javnih politika kao sastavnog elementa upravljanja javnim politikama - ovo je pokazala desk analiza SeConS grupe za razvojnu inicijativu.

Ključni sistemski zakoni i smernice za sprovođenje ex-ante i ex-post procena socijalnog uticaja i procena javnih politika su usvojeni, pa ipak je neophodno podizanje svesti kreatora politika, ali i neformalnih mreža ocenjivača koji bi podržali praćenje i evaluaciju javnih politika, posebno kad je reč o ciljevima održivog razvoja.

Kakvo je stanje u Srbiji po pitanju praćenja i ocenjivanja javnih politika - nalazi desk analize

Pravna regulativa u Srbiji nije prepreka za sprovođenje procene ključnih programa, politika i strateških dokumenata: Zakon o planskom sistemu RS, podzakonska akta, smernice i priručnici koje su izradile i organizacije civilnog društva i državne instiucije (SIPRU i Republički sekretarijat za javne politike) – solidna su osnova za institucionalizaciju evaluacije u okviru političkog sistema.

- Postoje primeri dobre prakse i u državnim institucijama i u civilnom sektoru (primera radi, Republički sekretarijat za javnu politiku, SIPRU, Fiskalni savet); ipak, većina državnih institucija nije sklona sprovođenju evaluacija čak ni za najvažnije političke dokumente.
- Ključne prepreke za kreiranje politika zasnovanih na dokazima, pa i za sprovođenje evaluacije, jesu nedovoljna politička volja i nizak nivo kulture

ocenjivanja: analiza je pokazala da većina državnih institucija ima relativno ravnodušan odnos prema evaluacijama – izuzev kad je reč o onima koje zahtevaju i finansiraju donatori.

- /// Potražnja za evaluacijom je relativno mala. Istraživači i organizacije civilnog društva imaju solidna metodološka znanja u oblasti evaluacije. Analiza je pokazala da su se evaluacije često sprovodile nezavisno od ciklusa donošenja politika, što ukazuje na to da su nove javne politike često razvijane bez konsultovanja izveštaja o evaluaciji.

Šta je potrebno unaprediti?

Kreatori javnih politika u narednom periodu trebalo bi da se fokusiraju na razvoj kulture evaluacije, kroz jačanje saradnje sa civilnim društvom i istraživačkim institucijama u cilju procene efekata politika, strateških dokumenata, programa, projekata i mera.

U sistemu donošenja politika u Srbiji, kao redovna praksa moraju da se uvedu profesionalne, nezavisne, rigorozne i javno dostupne ocene efekata sprovođenja ključnih reformskih politika.

KORACI

U potpunosti poštovati postojeće zakonske odredbe, a posebno one navedene u Zakonu o planskom sistemu RS.

Razviti transparentne i profesionalne sisteme praćenja i evaluacije u državnim institucijama.

Objavljivati nezavisne izveštaje o evaluaciji.

Sprovoditi obavezne edukacije o praćenju i evaluaciji za javne službenike.

Promovisati kulturu evaluacije, i usvojiti profesionalne standarde za sprovođenje evaluacija.

Preporuke Evropske komisije

Tokom 2021. godine, Srbija bi prema preporukama Evropske komisije iz 2020, trebalo da:

- /// Zapošljava državne službenike na osnovu precizno definisanih kriterijuma, a da smanji broj onih koji te kriterijume ne ispunjavaju;
- /// Omogući Republičkom sekretarijatu za javne politike efikasnu kontrolu kvaliteta javnih politika kako bi se obezbedila primena Zakona o planskom sistemu RS;
- /// Uspostavi jedinstven, sveobuhvatan i transparentan sistem za planiranje i upravljanje kapitalnim investicijama.

Svaka reforma, uključujući i reformu javne uprave, podrazumeva ne samo usvajanje brojnih zakona, propisa i javnih politika, već i posvećenost procesu njihove primene kroz donošenje podzakonskih akata, kako bi se obezbedilo sprovođenje usvojenih politika na državnom i na lokalnom nivou. Pritom se uvek treba voditi principima ostvarivanja javnog interesa.

SeConS
grupa za razvojnu inicijativu

